

Professor Johan Giertsen
Det juridiske fakultet
Universitetet i Bergen
Postboks 7806, 5020 Bergen
tlf. 55589546 – 41256081
Giertsen@jur.uib.no

30. november 2009

Universitetet i Oslo
Det juridiske fakultet
Postboks 6706 St. Olavs plass
0130 Oslo

Tilsynssensors rapport 2009

Jeg viser til hyggelig møte 26. februar d.å. med studiedekan, avdelingsansvarlig på 4. avdeling og eksamensseksjonen, der rammen for tilsynssensur på 4. avdeling 2008/09 ble fastsatt. Denne rammen ble særlig knyttet til

- (1) Omfanget på eksamen etter at eksamenstiden på avdelingseksamen ble redusert fra 8 til 6 timer våren 2008;
- (2) Arbeidsbelastningen for sensorene;
- (3) Sensorveiledningene;
- (4) Det høye antall klager og mulige årsaker til dette.

1 Tilsynssensors oppgaver

På www.uio.no er publisert Retningslinjer for tilsynssensor godkjent 8. juni 2005 – http://www.kvalitetssystem.uio.no/Vurdering/retningslinjer_internekstern_sensor.html#tilsynssensor. I pkt 2 heter det:

2. Eksternt tilsyn - tilsynssensorordningen

Hjemlet i lov av 1. april 2005 om universiteter og høyskoler § 3-9 nr 1.

2.1 Formålet

Bruk av eksternt tilsyn med sensuren og sensurordningen ved UiO er et ledd i universitetets arbeid for

- å sikre at grader oppnådd ved UiO holder god standard sammenliknet med grader oppnådd med samme eller liknende faglige sammensetning ved andre norske eller utenlandske universitet
 - å sikre at de vurderingsformene og – prosessene som benyttes innen rammen av UiOs grader er tilstrekkelige i forhold til intensjonene for studiene og at studentenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvet og vurdert på en upartisk og betryggende måte.
- ...

2.3 Arbeidsoppgaver

I samråd med emneier fastsetter fakultetet tilsynssensors arbeidsoppgaver.

Tilsynsensens arbeidsoppgaver skal være i overensstemmelse med studiekvalitetsplanen

- ved UiO
- ved fakultetet tilsynsensoren har sitt verv og
- ved instituttet/emneier emnegruppen, studieprogrammet eller studiefaget ligger.

Tilsynsensens arbeidsoppgaver skal minimum være

- å føre tilsyn med vurderinger og vurderingsordninger innen rammen av emnegruppe, et studieprogram eller et studiefag
- å føre tilsyn med gjennomførte vurderinger og vurderingsprosesser
- å føre tilsyn med standarden på resultatene
- å gi fagmiljøene tilbakemeldinger som bygger på kontinuitet over tid (tilsynssensor oppnevnes for en periode på tre år) og som kan benyttes i det videre studiekvalitetsarbeidet.

Tilsynssensor rapporterer årlig om dette tilsynet og gir råd om videre utvikling og gjennomføring av vurderingsopplegg (tilsynsensorrapport) og studietilbudet.

2 Tilsyn høst 2008 og vår 2009 spesielt med JUR-4000

Jeg har i lys av retningslinjene om tilsyn med ”gjennomførte vurderinger og vurderingsprosesser” og tilsyn med ”standarden på resultatene” sett på eksamen JUR-4000 høstsemesteret 2008 og vårsemesteret 2009. Dette materialet er mottatt:

- (a) Kopi av kommisjonenes protokoller JUR-4000 for h-2008 og v-2009;
- (b) Studentenes klageskriv og klagekommisjonens vedtak JUR-4000 for h-2008 (84 stk) og tilsvarende v-2009 (42 av 92 stk);
- (c) Klagestatistikk JUR-4000 for h-2007, v-2008, h-2008 og v-2009;
- (d) Klagestatistikk alle eksamener UiO JurFak for h-2008 og v-2009;
- (e) Spørsmål stilt til sensorene JUR-4000 for h-2008 og v-2009 om oppgavens omfang, arbeidsbelastningen, sensorveiledningene og –møtene og svarene;
- (f) Administrativ informasjon v-2009 til sensorene JUR-4000.

Fra nettet har jeg hentet eksamensoppgaver og veiledninger for JUR-4000 for h-2008 og v-2009.

3 Tilsynsensens hovedinntrykk

I rapportene i 2007 og 2008 skrev jeg dette om mitt hovedinntrykk:

Mitt hovedinntrykk av eksamensarbeidet ved UiO JurFak er at fakultetet utvilsomt innfrir UiOs mål om ”god standard” på gradene ... Vurderingsformene og –prosessene knyttet til sensur mv. holder et nivå som gjør at både fakultetet og studentene kan føle trygghet for at prøving og vurdering skjer ”på en upartisk og betryggende måte”, jf retningslinjene for tilsynssensor. På disse punktene er jeg overhodet ikke i tvil, og jeg har aldri vært i tvil om dette så lenge jeg har hatt kontakt med fakultetet. Med det store antall kandidater – og derav store ressurser som legges ned i eksamensarbeidet – fakultetet har hatt i svært mange år, er det også mitt inntrykk at fakultetet har vært dyktige til å dra lærdom av dette store erfaringsmaterialet, i form av stadig finsliping og justering av både de faglige og administrative sider ved planlegging og gjennomføring av eksamen. Det følger av dette at denne rapporten bare i begrenset grad inneholder kritiske merknader.

Dette inntrykket vil jeg fastholde etter å ha sett på JUR-4000 i året 2008/2009.

4 *Nettsidene*

Jeg har sett på nettsidene for JUR-4000, særlig informasjon for studieåret 2008/09. Fakultetet må ha lagt ned mye arbeid i disse nettsidene, og skal ros for dette. Klikkemulighetene er oversiktlige, tekstene er kompakte, og som leser blir man på disse nettsidene ikke overøst med informasjon, men ved å klikke videre gis tilgang til faglig informasjon som lærebøker, undervisningsmateriale, administrativ informasjon etc. Alle nettsidene jeg har sett, har vært aktive.

5 *Administrativ tilrettelegging*

Avvikling av eksamener på et juridisk fakultet er en omfattende administrativ prosess. Jeg viser her til det jeg skrev i mine rapporter for 2007 og 2008:

En eksamen krever atskillig administrativ kontakt mellom eksamenskontoret og sensorene om frister, møtetidspunkter, utsendelse av besvarelser, svar på løpende henvendelser fra sensorene etc. Når det gjelder dette, har jeg intet å bemerke. Eksamenskontoret ved UiO JurFak gjør etter mitt syn en forbilledlig jobb, i lys av at det samlede årlige kandidatantallet må kreve en stor og oppofrende innsats fra kontorets tilsatte.

På de juridiske fakulteter er det – ikke unaturlig – faglige spørsmål som oftest er i fokus når forhold rundt eksamen drøftes og evalueres. Men både ledelsen ved fakultetene og vi som er faglig tilsatte må vite å sette pris på den flotte innsats som det administrative personalet gjør.

Antallet kandidater fører til at det er mange administrative risikofaktorer rundt eksamen – bl.a. at oppgavene må sendes til sensorene etter den oppsatte fordeling, at studenter og sensorer mottar korrekt administrativ informasjon, at karakterer føres korrekt inn i protokollene, at knappe frister overholdes, at sensuren av et stort antall klager gjennomføres iht reglementet og innen frister, at besvarelser arkiveres, at eksamenskontoret gir korrekte og raske svar på de mange spørsmål som i en sensurperiode stilles fra studenter og sensorer etc. Dokumentmengden er svært stor, og det topper seg i eksamensperiodene.

Samlet blir dette en særdeles omfattende innsats fra eksamenskontoret. Jeg har vært sensor ved UiO JurFak i 25 år, og har i denne perioden ikke registrert noen administrative svikt av betydning.

6 *Eksamensoppgavene JUR-4000 høst 2008 og vår 2009*

Dag 1 høsten 2008 – Praktikumsoppgaven gjaldt strafferett og straffeprosess, Grl § 97 om tilbakevirkning og oppreisningserstatning.

Dag 2 høsten 2008 – teorioppgaver. Del A gjaldt lovtekstens betydning som kilde og Grl § 96 på strafferettens område. Del B gjaldt reglene i sivilprosessen ”om hvilke

personer en rettskraftig dom er bindende for”. Antatt tidsbruk var for disse delene hhv fire og to timer.

Dag 1 våren 2009 – Praktikumsoppgaven gjaldt skatterett.

Dag 2 våren 2009 – Teorioppgave nr. 1 gjaldt lovforarbeider som kilde, og nr. 2 gjaldt selvforskyldt rus i strafferetten. Antatt tidsforbruk var hhv fire og to timer.

Jeg har lest klager fra 126 studenter ved JUR-4000 for 2008/09. Så vidt jeg kan se, knyttet ingen av klagerne merknader til forholdet mellom pensumdekning på den ene siden og eksamensoppgavene på den annen.

7 Tidsnød?

7.1 Synet til forfatterne av veiledningene til praktikumsoppgavene

Veiledningsforfatteren h-08 skriver at ”Min første antakelse av at oppgaven blir opplevd som omfattende, og at mange vil gi uttrykk for tidsnød, har vist seg å slå til”.

Praktikumsoppgaven v-2009 synes derimot ikke å ha ført til tidsnød.

Veiledningsforfatteren bemerket at ”På alle karakternivåer bør det tas hensyn til at oppgaven – selv om den ikke ser ut til å ha ledet til tidsnød – reiser mange spørsmål som skal behandles på seks timer”.

7.2 Kandidatenes klager

Av studentene som påklaget sensurvedtaket, inneholdt klagerne overveiende faglige merknader knyttet til bedømmelsen.

Et mindretall av klagerne kommenterte mulige ”systemfeil”. Blant disse kandidatene var tidsnød en gjenganger blant klagerne h-08. Fra enkelte sensurklager h-08 gjengis:

”Når det gjelder det at enkelte spørsmål ble for raskt behandlet, har dette sin årsak i at oppgaven var meget omfattende og å skrive grundige drøftelser for alle spørsmål som meldte seg var tilnærmet en umulighet. Under eksamen var jeg i den tro at det var viktig å bli ferdig med alle problemstillingene og at det ville føre til trekk der spørsmål ikke ble besvart. Av denne grunn ble det noe hastearbeid. I sensorveiledningen omtales oppgavens omfang slik: ”Om det skulle være enkeltspørsmål som ikke er besvart eller behandlet, bør ikke det i seg selv tillegges avgjørende vekt.” Dersom jeg hadde vært klar over dette er det klart at tiden ville blitt disponert annerledes og at jeg ikke ville bestrebet meg i samme grad for å rekke alle spørsmål som meldte seg. Etter min mening burde man også få uttelling for at man ble ferdig med hele oppgaven” (klagerens kursivering).

”Sensorveiledningen fremholder at tidsnød er noe mange har fått ut i fra at oppgaven er svært omfattende. Oppgaven er en 6 timers eksamen, men reelt sett en 8 timers oppgave.”

Sensor har ”ikke i stor nok grad ... tatt hensyn til at eksamenstiden er kuttet fra åtte til seks timer.”

”Når det gjelder eksamensgrunnlaget, går klagen ut på at eksamensoppgaven for dag 1 var for omfattende ... At eksamensoppgaven var for omfattende, virker det som det er enighet om. Å trekke

kandidatene for da ikke å ha besvart samtlige spørsmål ville selvsagt vært svært urimelig. Likevel utelukkes det ikke i sensorveiledningen at manglende besvarelse kan ha betydning.”

”Det var etter min mening helt umulig å kunne gi en skikkelig utfyllende drøfting og svare på alle rettsspørsmålene.”

”Det er mildt sagt frustrerende å føle at eksamensoppgaven var midt i blinken, men at man rett og slett ikke rekker å skrive det man faktisk kan.”

Når det gjelder v-09, var det ingen av de 42 klagene jeg har lest som anførte tidsnød.

7.3 *Sensorenes synspunkter*

Sensorene JUR-4000 ble spurt om oppgavenes omfang og om tidsnød var et problem 2008/09. Oppfatningen var delt på dette punktet. Enkelte som uttrykte bekymring for omfanget, fremhevet:

”Omfanget av eksamen bør nok også reduseres. Man bør oppgi målsettingen om eksamenstesting av alle sentrale eksamensfag. Heller konsentrere seg om oppgaver som gir mulighet for å gå mer i dybden.”

”Det er alltid en fare for at særlig praktikumsoppgaven blir for omfattende, særlig etter at eksamenstiden er kortet ned til seks timer.”

”Mitt inntrykk er at praktikumsoppgavene er for omfattende.”

”Oppgavene er ofte for omfangsrike, og neppe tilstrekkelig nedjustert etter at eksamenstiden ble 6 timer.”

7.4 *Nærmere samarbeid mellom oppgaveutvalg og veiledningsforfatter?*

For å begrense risikoen for fremtiden når det gjelder mulig tidsnød, kan fakultetet vurdere om det er mulig å etablere et nærmere samarbeid mellom oppgaveutvalget og eksamensformannen på den ene siden og veiledningsforfatteren på den annen.

En mulig prosedyre er f.eks.

- (1) Oppgaveutvalget utarbeider et første utkast til oppgave;
- (2) Førsteutkastet oversendes veiledningsforfatteren;
- (3) Veiledningsforfatteren gir eksamensformannen reaksjoner på utkastet;
- (4) Oppgaveutvalget fastsetter den endelige oppgaveteksten.

Hvis veiledningsforfatteren ser på oppgaveutkastet med sikte på veiledningen, vil dette erfaringsmessig gi en antydning om vanskelighetsgrad og risikoen for tidsnød. Oppgaveutvalget kan dermed få en nyttig tilbakemelding. Dette kan gi utvalget et grunnlag for – eventuelt – å justere oppgaveteksten.

En mulig rutine som her nevnt må trolig medføre at arbeidet med oppgaven starter tidligere enn praksis er nå. Fordelen kan bli at man oppnår en ekstra kvalitetssikring

ved at veiledningsforfatteren bringes mer aktivt inn i prosessen rundt oppgavegivingen.

En av sensorene uttrykker ønske om et nærmere samarbeid mellom oppgaveforfatter og veiledningsforfatter:

”Det bør være et nært samarbeid mellom forfatter av oppgaven og forfatter av veiledningen. Mitt inntrykk er at samarbeidet ofte ikke er nært nok med en følge at forfatterne overser problemstillinger eller omfang.”

8 *Sensorenes tilgjengelighet*

Sensorenes tilgjengelighet ble påpekt i klagene fra noen kandidater, blant andre:

Jeg fikk ”dessverre ikke kontakt med sensor ... Jeg prøvde å kontakte han senere (både hustlf. og mobil, uten å få svar). Jeg vet derfor ikke hva som ligger til grunn for hans vurdering av besvarelsen.”

”Jeg har forsøkt, men ikke klart å komme i kontakt med sensor ... så hva som har trukket ned må jeg forsøke å komme frem til med hjelp av sensorveiledningen.”

”Det fremgikk av sensorlisten at sensor ... bare var tilgjengelig mandag 15. desember mellom 13.00 og 16.00. Denne listen ble lagt ut mandag 18. desember en gang etter kl. 11.00.”

9 *Sensorenes arbeidsbelastning*

På de fire første avdelingene ved UiO JurFak er hovedregelen at hver sensor retter en kommisjon, i alt ca 70 besvarelser. Sensorene JUR-4000 for 2008/09 har på spørsmål om arbeidsbelastningen overveiende svart at den er stor. Men flere påpeker at det er frivillig om man tar ½, 1/1 eller 1½ kommisjon.

Tilsynssensor vil bemerke at fakultetet kanskje kan vurdere omfanget, f.eks. om en kommisjon kan reduseres til 60 kandidater.

10 *Sensormøtene*

Sensorene ble også spurt om sitt inntrykk av sensormøtene. Svarene var at disse overveiende fungerer bra. En av sensorene kommenterte at ”altfor få” møter frem. Fremmøtet på sensormøtene ble kommentert i tilsynssensors rapport for 2007.

11 *Sensorveiledningene*

11.1 *Sensorenes synspunkter*

Sensorene JUR-4000 for 2008/09 ble også spurt om sitt syn på veiledningene. Av sensorer som kommenterte veiledningene, kan bl.a. nevnes:

”Bør tydeliggjøre at de skrives for sensorene, verken for studenter eller professorkolleger; jf gode synspunkter i denne retningen på høstens sensorkonferanse”.

”Sensorveiledningene er viktige og bør foreligge samtidig med eksamen, altså før sensuren er begynt.”

Veiledningene ”er jevnt over greie. Det er et problem når de først foreligger kort tid før sensurfrist”.

”Veiledningene er ofte god om jussen og løsninger på oppgavene, men gir temmelig begrenset veiledning om selve bedømmelsen – her er det mer å hente ved å skissere ”typiske” A, B etc.”.

”Veiledningene bør i større grad standardiseres, slik at de følger et mønster. For praktiske oppgaver bør de enkelte spørsmålene som må drøftes gis et nummer, dette letter kommunikasjonen sensorene imellom. For teoretiske oppgaver kan de enkelte temaer som må eller kan være med også nummereres. Slik får man en sjekklister som kan krysses av. Det bør understrekes at selvstendige tilnærminger, som ikke følger lærebøkens opplegg, bør premieres”.

Tilsynssensor er ikke enig i sistnevnte forslag om en ”sjekklister”. Eksamen er en prøve i selvstendighet og forståelse, og det bør ikke være avgjørende om en kandidat har med x% eller y% av punktene på en ”sjekklister”.

11.2 Tilsynssensors syn på veiledningene JUR-4000 for 2008/09

Veiledningene JUR-4000 for 2008/09 var i hovedsak skrevet av interne ved UiO. Veiledningene ga grundig uttrykk for læringskrav, litteraturdekning og de sentrale kilder, samt oppgavens problemer og hvordan problemene kan/bør behandles.

Mine merknader:

- (a) Hvis en veiledning inneholder et stort antall henvisninger til dommer eller annet huskestoff, kan det være en risiko for at særlig yngre sensorer kan komme til å legge overdreven vekt på huskestoff. Tilsvarende kan studenter som leser veiledninger etter at sensuren er falt, få det inntrykk at huskestoff er viktigere på eksamen enn hva det etter sensorpraksis faktisk er. Hvis kildetilfanget i en veiledning blir urealistisk omfattende i forhold til hva som kan forventes på seks timer uten hjelpemidler, er denne risiko til stede. Enkelte av veiledningene JUR-4000 i 2008/09 kan kanskje komme i en slik kategori. Man risikerer da å underkommunisere at eksamen er en forståelsesprøve, ikke en huskeprøve.
- b) Tilsynssensor kunne ha ønsket at veiledningene gjennomgående i større grad fremhever de hensyn som er sentrale innenfor vedkommende rettsfelt. I en del veiledninger kommer disse hensynene i skyggen av det omfattende positive rettsstoffet som veiledningsforfatteren presenterer. Studentenes evne til å identifisere og anvende de aktuelle hensyn vil ofte stå sentralt i den forståelsesprøven som en juridisk universitetseksamen er.
- c) Vurderingsmomenter kan fremheves tydeligere.
- d) Erfaringer fra sensormøtene, og erfaringer fra sensuren på det tidspunkt da endelig veiledning ferdigstilles, kan fremheves tydeligere.

- e) Flere veiledninger kan i sterkere grad kommunisere de grunnleggende krav til juridisk problemhåndtering – at problemene er skarpt formulert, at kildene er behandlet selvstendig, at formen er presis etc.
- f) Veiledningsforfatterne bør være varsomme med å stille krav til hva som ”må” eller ”skal” være med. Så langt oppgaveteksten åpner for det, bør det presiseres at det ofte er mange veier til mål i juridisk problemløsning, og at originalitet og selvstendighet skal honoreres.

12 Kommunikasjonen eksamenskandidat / sensor

Forholdsvis få klager jeg har lest JUR-4000 for 2008/09 har kommentert kommunikasjonen mellom sensor og kandidat. Av de få tilfellene kan disse nevnes:

”Etter samtalen med eksamenssensor fikk jeg inntrykk av at en annen jurist vil kunne vurdere besvarelsen annerledes”.

”I samtale med sensor uttalte vedkommende først og fremst at ”*det skal veldig mye til for å få toppkarakter med en besvarelse på 20 spalter*”. ... Hva gjelder spørsmålet om tidfesting sa sensor kort at jeg har ”*feil konklusjon*” (kandidatens kursiveringer).

En kandidat klaget på karakteren C. I klagebrevet heter det: Klagen ”gjelder særlig karakteren på eksamensdag 1, hvor det etter samtale med sensor ble bekreftet at besvarelsen lå tett opp mot en annen karakter enn den som ble gitt”. Resultatet ble endring til ugunst – til D.

Kommunikasjonen mellom sensorene og kandidatene ble også reist i tilsynssensors rapport for 2007. Fakultetet bør vurdere å gi enkelte retningslinjer for bl.a. hvor åpen sensorene kan eller bør være hvis det f.eks. var nyanser innad i kommisjonen om vurderingen av besvarelsen.

13 Klager

H-2008 og v-2009 møtte 334 og 409 til eksamen JUR-4000. Antall klager var 84 og 92. Prosentvis blir dette 25 og 22. På fjerde avdeling UiO JurFak er dette ikke spesielt høyt, se tilsynssensors rapport 2007 om klageandelen vår 05–vår 07 som på 1. avdeling var 6%, 2. og 3. avdeling begge 14% og 4. avdeling 26%.

Tabellen gjengir *prosent av klagen* som medførte a) ingen endring, b) endring til gunst og c) endring til ugunst. Tallene er fra UiO JurFak 2008/09, 1.-4. avdeling.

	1000 H-08	1000 V-09	2000 H-08	2000 V-09	3000 H-08	3000 V-09	4000 H-08	4000 V-09	Snitt
Uendret	58	80	63	73	68	54	63	48	63
Gunst	26	9	25	17	22	25	29	37	24
Ugunst	16	11	12	10	10	21	8	15	13

Innvilgelsesprosenten var høy på JUR-4000 våren 2009, men man kan ikke av dette slutte at klageantallet på 4. avdeling er høyt pga høyere forventninger om innvilgelse

enn på de tre første avdelingene. En trolig mer nærliggende forklaring er at studentene blir mer rettighets-orienterte desto mer erfarne de blir.

14 Karakterstatistikk

Tabellene viser karakterfordeling i prosent ved UiO JUR-4000 begge eksamensdager høsten 2008 og våren 2009.

	UiO H-08, 1	UiO, H-08, 2	UiO, V-09, 1	UiO V-09, 2	Snitt
A	6	9	4	11	8
B	15	24	18	25	21
C	30	28	40	29	32
D	31	20	26	23	25
E	13	11	10	9	10
F	5	8	2	3	4

UiB har på 4. studieår eksamener i strafferett, rettergang og allmenn formuerett. Strafferett og rettergang er et kurs med to eksamener. Allmenn formuerett er dynamisk tingsrett og konkursrett.

I den grad en sammenligning har interesse, angis her karakterfordeling på disse eksamener UiB studieåret 2008/09. Snitt-kolonnene til høyre viser at forskjellene mellom UiB og UiO var marginale når det gjaldt karaktersnittet på fjerde studieår 2008/09.

	UiB 09 Straff	UiB 09 Retterg	UiB 09 Formuer	Snitt
A	10	14	7	10
B	27	22	21	23
C	37	35	28	33
D	18	17	24	20
E	6	8	9	8
F	2	3	11	5

15 Oppsummering

Mitt generelle hovedinntrykk av eksamensarbeidet ved UiO JurFak er at dette både faglig og administrativt innfrir de krav som UiOs sentrale retningslinjer setter. Dette inntrykket kan utvilsomt fastholdes etter at undertegnede for tredje gang har avlagt rapport som tilsynssensor. Mine merknader i år knytter seg særlig til:

- (1) Oppgaveutvalgene må vurdere oppgavetekstene kritisk med henblikk på omfang og mulig tidsnød;
- (2) Alle sensorene må være tilgjengelige i nødvendig tid etter at sensur er falt;
- (3) Fakultetet kan vurdere om arbeidsbelastningen for sensorene bør begrenses ved f.eks. å gå ned til 60 besvarelser pr. kommisjon;

- (4) Sensorveiledningene: (i) Et nærmere samarbeid mellom oppgaveutvalget og veiledningsforfatteren kan vurderes, (ii) første utgave av veiledningene må foreligge i det sensorene mottar besvarelsene, (iii) annen utgave av veiledningene bør ha innarbeidet synspunkter fra sensormøtet og erfaringer fra sensuren, (iv) veiledningene bør ikke signalisere urealistiske forventninger til huskestoff, (v) veiledningene bør fremheve vurderingsmomenter og de grunnleggende krav til juridisk problemløsning.
- (5) Fakultetet bør vurdere å gi sensorene retningslinjer for hvor åpen man kan eller bør være overfor kandidatene hvis det f.eks. har vært nyanser innad i kommisjonen om vurderingen av en besvarelse.

--

Jeg takker også i år for et hyggelig og givende oppdrag som tilsynssensor.

Med vennlig hilsen

Johan Giertsen